

Covenant & Conversation

T"ו
Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN (ה"ח) YAZI VE ÖĞRETİLERİNDEN

AZINU ÖZET

Yağmur Gibi Damlasın Öğretim

Moşe, halka hitaben söylediği görkemli şarkısında, topluma, Tora'yı – Tanrı ile olan antlaşmalarını – sanki mahsulünü vermesi için toprağı sulayan yağmurmuş gibi görme çağrısında bulunur:

Yağmur gibi damlasın öğretim,
Çiy gibi aksın deyişim;
Yeşilliğin üstünde sağanaklar gibi,
Ve çimin üstünde yağmur damlaları gibi.

Tanrı'nın sözü, kuru bir toprağın üzerine yağın yağmur gibidir. Hayat getirir. Bitkilerin büyümesini sağlar. Kendi adımıza yapabileceğimiz çok şey vardır: toprağı sürebilir ve tohumları ekebiliriz. Ancak nihayetinde başarımız bizim kontrolümüzü aşan bir şeye bağlıdır. Eğer hiç yağmur yağmazsa, ne kadar hazırlık yapmış olursak olalım, hasat diye bir şey olmayacaktır. Yisrael için durum budur. Asla, "Bana bu serveti gücüm ve kolumun kuvveti sağladı" şeklinde konuşmasına yol açacak bir kibrin cazibesine kapılmamalıdır.

Hahamlarımız buradaki analogide bundan başka şeyler de sezmişlerdir. Yalnızca tek bir Tora vardır, ama yine de onun birçok farklı etkisi vardır. Tora, tam da en önemli etkisi her birimizin olabileceği kişiye dönüşmesini sağlamak olduğu için yağmura benzetilmektedir. Hepimiz aynı *değiliz* ve Tora da tek tiplilik peşinde değildir. Ünlü bir Mişna'nın ifade ettiği gibi, eğer bir insan bir kalıp yaparsa ve bunu madeni paralar üretmek için kullanırsa, ortaya çıkan paraların hepsi aynı olacaktır. Ancak herkesi aynı surette – Kendi suretinde – yapan Tanrı, her birimizi başkalarından farklı olacak şekilde yaratır. Farkın üzerine yapılan bu vurgu Yahudilikte tekrar eden bir temadır. Moşe Tanrı'ya kendisine bir halef tayin etmesini söylediği zaman "Tüm bedenlerdeki ruhların Tanrısı A-Şem cemaatin üzerine bir kişi atasın" demiştir. Raşi Tanrı'nın her insanın karakterini tanıdığına ve birbiriyle tıpatıp aynı olan iki insan olmadığını bildiğine işaret eder. Bu yüzden bir lider, her kişiye huyunun gerektirdiği şekilde yaklaşma kabiliyetine sahip olmalıdır.

Buna benzer bir nokta, Hahamlarımızın şaşırtıcı bir öğretilerinde de karşımıza çıkar:

"Hahamlarımız şöyle öğretiler: Yisrael kitlelerini gören kişi "Sırları ayırt eden [Tanrı] Mübarek'tir" berahasını söyler. Çünkü tıpkı her birinin yüzünün diğerinkinden farklı olduğu gibi, her birinin fikri de diğerinkinden farklıdır."

Kalabalık bir halk kitlesi için söylenen *berahada* onun büyüklüğünün vurgulanmasını beklerdik. Ama işte, bu *beraha* tam da aksini vurgulamaktadır: bir grubun her mensubunun hâlâ kendine has düşüncelere, korkulara ve özlemlere sahip bir birey olduğunu.

Aynısı Hahamlar arasındaki ilişki için de geçerliydi. Tek bir hahamlık kalıbı yoktu. Her birinin kendine has nitelikleri, kolektif mirasa kendi özel katkısı vardı.

Aynısı Tanrı'nın Sinay'da Kendisini açığa çıkardığı büyük olayda bile geçerliydi. Her birey, aynı sözlerden farklı bir vurgu işitiyordu: "A-Şem'in Sesi güçlüdür (Teilim 29:4): yani, her bir bireyin gücüne

göredir; genç, yaşlı ve çok küçüklerin her birinin [anlayış] gücüne uygundur. Tanrı, Yisrael'e şöyle dedi: 'Çok sayıda ses duyduğunuz için Göklerde çok sayıda tanrı olduğunu sanmayın. Bilin ki yalnız Ben, Tanrı'nız A-Şem'im.'"

Maarşa'ya göre Tora'nın 600.000 farklı tefsiri vardır. Teoride her birey, onun anlamı hakkında kendine has bir bakış açısı keşfetmeye kabildir.

Kısacası, Yahudilik *E pluribus unum* ("çoktan bir") özdeyişinin diğer yüzünü vurgular. Çünkü Yahudilik "Bir'den, çok" der.

Yaratılışın mucizesi, göklerdeki 'bir'liğin yeryüzünde çeşitlilik meydana getirmesidir. Tora, bu çeşitliliği besleyerek her birimizin, yalnızca kendisinin olabileceği insan haline gelmesini sağlayan yağmurdur.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Tora herkesi aynı yapmak yerine, farklı insanların farklı yollarla gelişmesine nasıl yardımcı olabilir?
2. "Bir'den, çok." Bu bize bireysellik hakkında ne öğretiyor?
3. Bir toplumun, hem insanların birbirlerinden çok farklı olabilmelerine olanak tanınması hem de birlik içinde kalabilmesi nasıl mümkündür?

Bir Ana Fikir

Tora tektir; ve yine de her bireyin farklı şekilde gelişerek, kolektif Yahudi mirasına kendine has yetenek ve bakış açılarıyla katkıda bulunmasına olanak sağlar.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Moşe halka müthiş, şiirsel bir şarkıyla hitap eder. Onlara, Tanrı ile aralarındaki antlaşma olan Tora'yı, kuru toprağa yağın yağmur gibi görmelerini öğretir. Yağmur, yaşam ve gelişim getirir. İnsan kendi çabasını gösterse bile, hasat yine de insani kontrolün ötesinde olan etkenlere bağlıdır. Şarkı halka, başarılarının sadece kendi güçlerinden geldiğini düşünmemeleri gerektiğini hatırlatır.

Hahamlarımız bu imgeye bir anlam daha katarlar. Yağmur tek bir şeydir; ama bağlara, zeytinliklere, hurma ağaçlarına ve çimenlere yağdığı zaman her birinin farklı şeyler üretmesini sağlar. Benzer şekilde Tora da tektir, ancak Tanah, Mişna, Talmud, *Alahot* (kanunlar) ve *Agadot* (kanuni olmayan öğretiler) gibi farklı şekillerde tezahür ettiği gibi, öğretmenler, Hahamlar ve çok farklı erdemlere sahip insan tipleri yetiştirir. Birbirine tıpatıp benzeyen iki kişi yoktur ve Tora da insanları tek tip hale getirmeyi amaçlamaz. Bunun yerine her insanın, yalnızca kendisinin olabileceği kişi haline gelecek şekilde gelişmesine yardım eder.

Bir toplumun sınavı, ortak bir antlaşma ve yaşam yolunu paylaşırken bu farklılıklara saygı göstermeyi bilmektir.

Peraşa Aktivitesi

Fırtına Bahçesi

Herkes gizlice bir asma, zeytin ağacı, hurma ağacı ya da bir çimen öbeği olmayı seçer. Sadece bir kişi yağmur bulutu olarak belirlenir ve masanın etrafında dolaşarak her bir bitkiyi işaret eder. İşaret edilen oyuncu, bitkisinin yağmurdan nasıl keyif aldığını gösteren bir ses çıkarmalı veya bir hareket yapmalıdır. Tüm bitkiler harekete geçirilene kadar oyuna devam edin. Bakalım kimin hangi bitki olduğunu doğru tahmin edebilen biri çıkacak mı? Şimdi tartışın: Yağmur aynıydı: Öyleyse neden her bitki farklı tepki verdi?

Mary'nin Keşifleri

Mary Anning 1799 yılında, İngiltere'nin Dorset bölgesindeki kıyı kasabası Lyme Regis'te doğmuştu. Ailesi çok fakirdi, ama evleri kıyı hattına yakındı ve burası antik kalıntılarla doluydu. Mary beş ya da altı yaşındayken, fosillere ilgi duyan babası Richard ona nasıl fosil arayacağını ve sahilde keşfettikleri fosilleri nasıl temizleyeceğini öğretmişti. Temizledikten sonra onları cilalıyor ve ailenin marangozhanesinde satışa çıkarıyorlardı.

Mary düzgün bir eğitim almış değildi; ama elinden geldiği kadar okumaya gayret ediyordu ve çevresindeki taşlara ve kayalıklara olabildiğince dikkatini veriyordu. Diğer insanlar sahilde hiçbir şeyi fark etmeden dolaşırken Mary çok daha eski bir hikâyeyi anlatan işaret ve şekilleri fark etmeyi öğreniyordu.

Babasının 1810'daki ani ölümünün ardından Mary ve ailesi büyük bir yoksulluğa düştü ve sürekli olarak düşkünler evine gönderilme tehdidiyle karşı karşıya kaldı. İşte bu dönemde fosil satışı ailenin tek geçim kaynağı haline geldi. 1811 sonbaharında, Mary henüz on iki yaşındayken, ağabeyi Joseph, tuhaf, fosilleşmiş bir kafatası buldu. Bir metreden uzun olan bu fosil, o güne dek gördükleri açık ara en büyük fosildi. Daha fazlasını öğrenme merakıyla dolan Mary, fosilin geri kalan kısımlarını aramaya koyuldu.

Kasım 1812'de, aylar süren titiz bir çalışmanın ardından, Mary beş metre uzunluğunda bir iskeletin ana hatlarını gün yüzüne çıkardı. Kasaba halkı daha önce hiç böyle bir şey görmemişti; insanlar bu keşfi nasıl yorumlayacaklarını bilemiyorlardı. Bilim insanları önce bunun bir timsah olabileceğini düşündüler. Kemikler yıllar boyunca incelendi ve üzerlerinde tartışmalar yürütüldü. 1820 yılına gelindiğinde bu yaratık, soyu tükenmiş bir deniz sürüngeni, bir ihtiyozor olarak tanındı. Mary'nin bulduğu fosil, bilimsel olarak incelenen ve yazılı kayıtlara geçirilen ilk ihtiyozordu. Mary, ülke çapında büyük ses getiren bir isim haline geldi. Kıyı boyunca aramalar yapmaya devam ederek başka olağanüstü deniz sürüngeni fosilleri ortaya çıkardı ve ayaklarının altındaki dünya hakkında kendi kendine daha fazla bilgi edindi.

Mary'nin önemli bir konuma gelmesini sağlayan şey, başkalarının bakış açısını taklit etmek olmamıştı; onun sabrı, merakı ve dikkatli gözlem yeteneği tamamen kendine özgüydü. Başkalarının her gün yanından geçip gittiği o sahil şeridi, onun için sorularla dolu bir keşif alanına dönüşmüştü. Böylece Mary yeni keşiflere imza attı ve dünyaya, başka hiç kimsenin keşfetmeyi hayal bile edemeyeceği türden katkılarda bulundu.

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"Ülkeyi uzaktan göreceksin, ama oraya girmeyeceksin."

- Devarim 32:52

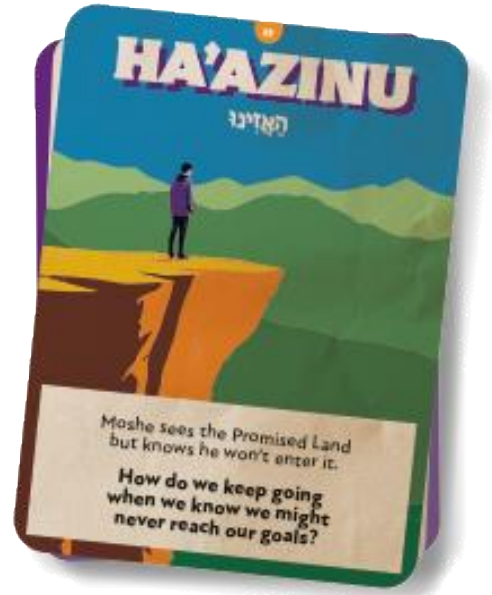
Moşe'ye, Vaat Edilmiş Toprakları görebileceği, ama oraya hiçbir zaman giremeyeceği bildirilir.

SORU:

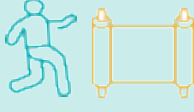
Hedeflerimize hiç varamayacağımızı bildiğimiz zaman yolumuza yine de nasıl devam edebiliriz?

Rabi Sacks, Devarim 32:51 açıklamalarında şöyle yazar:

"En büyük insanlar bile hatalar yapar... kapkara ümitsizlik anlarına düşebilir. Onları büyük yapan, mükemmel olmaları değil, yola devam etmeleridir. Her hatadan ders çıkarırlar, umutlarını kesmeyi reddederler ve sonunda yalnızca başarısızlığın bahşedebileceği büyük armağana kavuşurlar – yani alçakgönüllülüğe. Hayatın, dünyayı değiştirmenin ne kadar zor olduğunu bildiğiniz zaman bile ideallerinizi asla kaybetmemekle ilgili olduğunu anlarlar. Hayat, her sabah kalkmakla ve oraya hiçbir zaman varamayabileceğinizi bilmenize rağmen, ama aynı zamanda oraya başkalarının varmasına yardımcı olduğunuzun bilinciyle, Vaat Edilmiş Topraklara doğru bir gün daha yürümekle ilgilidir."

- **Kartlar ve Sohbet** hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

Yağmur Gibi Tora (Devarim 32:2)

Tora yağmura benzetilir, çünkü birçok farklı yolla hayat verir. Bir bağ, bir zeytin ağacı ve bir hurma ağacı aynı yağmuru alır, ama her biri kendine özgü meyvesini verir. İnsanlar da bunun gibidir. Hepimiz aynı Tora'yı öğreniriz ve aynı cemaate mensubuz; ama güçlü yanlarımız, sorularımız ve Tanrı'ya hizmet yollarımız birbirinden farklıdır. Bu hafta içinde, başka birinde, sizden farklı olan bir niteliği fark etmeye çalışın. İnsanların biraz daha size benzemesini dilemektense, sizin yapamayacağınız hangi katkıyı yapabileceklerini düşünün.

PRATİK KONUŞALIM

Başkalarına nasıl değer vermeliyiz?

Kendimizi başkalarıyla kıyaslamak, kendi yeteneklerimizi görmemizi zorlaştırabilir. Başka biri, daha özgüven sahibi, daha organize, daha yaratıcı veya daha girişken görünüyor olabilir. Ancak bir toplum, herkesin kendine özgü yeteneklere ve güçlü yanlara sahip olduğu bir çeşitlilik sayesinde gelişir ve serpilir. Çok gösterişli olmasa bile sahip olduğunuz bir yetenek veya niteliği düşünün. Bu, başkalarına hangi hallerde yardım ediyor? Sonra da kuvvetli yanı sizinkinden farklı olan birini düşünün. O kişi olmasaydı neler eksik kalırdı?

Hepimizin aynı olması beklenmemektedir. Evet, tek bir emirler bütününe sahip olan tek bir Tora'mız vardır; ancak tıpkı yağmur gibi, Tora da çok farklı öğretiler, erdemler ve bakış açıları üretir. Ne var ki bu bir zorluk doğurmaktadır. Eğer her insanın A-Şem'i anlama ve O'na hizmet etme yolu farklıysa, bir cemaat nasıl olup da hâlâ ortak bir kurallar bütününe ve ortak bir yaşama sahip olabilir?

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Tüm canlılar, gelişmek için suya muhtaçtır ve tüm bitkiler büyümek için yağmura ihtiyaç duyar. Ancak yağmurdan sonra hepsi aynı görünüme sahip değildir. Tam da arkadaşlarınızın iyi olduğu konularda iyi olmanız gerekmiyor. Bir insan spor konusunda yetenekli olabilir, bir başkası iyi bir dinleyici olabilir ve yine bir başkası da insanları güldürmekte iyi olabilir. Sizin en iyi yaptığınız şey nedir?

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Rambam, liderlik görevini, bir yandan kargaşayı önlemek için kanunu kullanıp diğer yandan insanların çeşitliliğine saygı göstermek olarak tarif eder. Ait olduğunuz gruplardan birini seçin; örneğin aile, sınıf, takım veya gençlik grubu olabilir. Bu grubun birlikte çalışmasına hangi kural yardımcı oluyor? Farklı kişiliklere ve ihtiyaçlara daha çok yer açabilmenin yollarından biri ne olabilir?

"Yaratılışın mucizesi, göklerdeki 'bir'liğin yeryüzünde çeşitlilik meydana getirmesidir."

– Rabi Sacks

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecek ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Taşınabilir Vatan

KATMAN 1: TORA'NIN METNİNE BAK - DEVARIM 32:47

”כִּי לֹא דָבָר יֶקֶךָ הוּא מִכֶּם כִּי הוּא חַיִּיכֶם”

KATMAN 2: RABİ SACKS'IN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Çünkü bunlar sizin için boş sözler değildir; onlar hayatınızın ta kendisidir.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Moşe halka Tora'nın boş bir şey olmadığını söylemektedir. Tora hayatlarının ta kendisidir. Bu tam olarak ne anlama gelir? Bir tomara yazılı olan sözler niçin bu kadar önemli olsun? Sözlerin içinde kendimize bir yuva bulmak ne demektir?

KATMAN 4: RABİ SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

“Yahudilikteki en kutsal obje bir Sefer Tora, yani kanunun tomarıdır. Bugün de hâlâ binlerce yıl önce olduğu şekilde, deri parşömen üzerine bir tüy kalemle yazılmaya devam eden Sefer Tora, Yahudiliğin en derin inançlarından birini simgeler: Tanrı'nın sözlerin içinde bulunabileceğini, bu sözlerin Tora'nın içinde bulunduğunu ve Tanrı ile Yahudi halkı arasındaki antlaşmanın - sevgi bağının - temelini oluşturduğunu. Herhangi bir halkın herhangi bir kitabını bizim Tora'yı sevdiğimiz kadar sevdiği olmuş mudur, çok merak ediyorum. Sefer Tora geçerken sanki kral geçiyor gibi ayakta dururuz. Sanki bir gelinmiş gibi onunla dans ederiz. Eğer kutsiyeti ihlal edilmiş veya zarara uğramışsa, onu sanki bir akraba veya arkadaşımızmış gibi gömeriz. Varlığımızın tüm sırlarının onun içinde gizli olduğu bilinciyle onu bitmek bilmeyen şekilde öğrenir ve inceleriz. Heinrich Heine bir keresinde Tora'yı Yahudilerin “taşınabilir vatani” diye adlandırmıştı. Bir ülkeden yoksun olduğumuz dönemlerde yuvamızı onun sözlerinde bulmuştuk.”

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklere ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

Tora'yı "hayatımızın ta kendisi" olarak tanımlamak, onun, onurlandırdığımız bir tomardan çok daha fazlası olduğu anlamına gelir. Tora, Tanrı ile Yahudi halkı arasındaki antlaşmanın sözlerini taşır. Rabi Sacks, Sefer Tora'yı Yahudi halkının en kıymetli objesi olarak tarif etmektedir. Bizler onu öğrenir ve inceleriz, ona, sevdiğimiz bir kişiye göstereceğimiz özenle davranırız. Nesiller boyunca Yahudiler onun için ayağa kalkmış, onunla dans etmiş ve onu öğrenmişlerdir, çünkü her nerede yaşıyor olurlarsa olsunlar, Tora, sözlerinin içinde onlara bir yuva bahşetmiştir.

1. Tora neden "taşınabilir bir vatan" olarak adlandırılıyor olabilir?
2. Aynı Tora nasıl olup da farklı kabiliyet ve bakış açılarına vesile olabilir?
3. Sizce Moşe, Tora'nın hayatımızın ta kendisi olduğunu söylediğinde kastettiği neydi?
4. Bir yandan aynı cemaatin birer parçası olarak kalıp, aynı zamanda başka insanların farklılıklarına nasıl değer verebiliriz?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.